

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak petek, ako je ta dan praznik pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tritopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Konfuznost ali — kaj? — „Kulturno delo“ S.L.S. pred kritiko na Dunaju. — Politični pregled. — Štajersko: Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Razno. — Gledališče. — Raznoterosti. Podlistek: Kumanski stotnik. — Pismo iz Prage.

Konfuznost ali — kaj?

Da avstrijsko ogrska nagodba, ki je vseč le Nemcem in klerikalcem, ni v resnici v prav nobeni zvezi z belokranjsko železnico, to je ope- tovano dokazano dejstvo. Belokranjska železnica je edino in samo rezultat strateških ozirov vojnega ministrstva in ta železnica se bo zgra- dila v interesu celokupne države, ne pa v interesu slovenskega naroda in zgra- dila se bo v vsakem slučaju in naj se potem nagodba sprejme ali odkloni. Misel, da so pri tej predlogi vodili vlado oziro na potrebe slovenskega naroda, je vzpričo vsega njenega dosedanjega mačehovskega posto- panja napram Slovincem pač prenaivna. Razmerje med Avstro-Ogrsko in Italijo pač ni presijajno. Interesi teh dveh držav se tako kri- žajo, da v doglednem času resni konflikti ni- kakor niso izključeni. To je jasno vsakemu razsodnemu človeku, in če razna oficijalna in oficijozna poročila tudi stokrat nasprotno zatr- jujejo. Vzemimo zdaj slučaj, da pride med našo in italijansko državo do vojne. Dalmacija je v takem slučaju popolnoma izpostavljena italijan- skemu brodomu in brez direktne železniške zveze bi bil pač vsak resen odpor iluzoričen. Ali je vzpričo tega treba posebne državniške bistrornosti, da so merodajni činitelji spoznali krvavo potrebo podaljšanja dolenske železnice? V tej zadevi izgubljati nadaljnih besed, bi bilo odveč. In razmere na Balkanu! Kdo ne pozna njih grozljivosti? Dejstvo je torej, da be-

lokranjska železnica nima z nagodbo prav nič skupnega. Ako se torej glede nagodbe zavzame kako stališče, mora biti pri tem merodajna edino le nagodba sama. Za resnega in nesebičnega slovenskega politika morajo biti odločilne samo dobre ali slabe strani nagodbe kot take, če nastopi v prilog nagodbi ali proti njej. Če pa kdo dela drugače, s tem le dokumentira, da zasleduje druge, bodisi osebne, bodisi stran- karske namene. — Da najdemo med koristo- lovec slovenske klerikalce, kdo se bo temu čudil! Ti elementi imajo že toliko slabih, iz strankarskih strasti izvirajočih činov na svoji vesti, da nas tudi njihova komedija v tem, toli važnem vprašanju ne iznenadi več. Kakšni mo- tivi vodijo klerikalce, da se tako ogrevajo za nagodbo? Nehote se spomnimo Krekovih besed: „Mi smo drago kupljeni!“ Oni, ki zahte- vajo od „Jugoslovanskega kluba“, da njegovi člani brezpogojno glasujejo za nagodbo, oni in isti ljudje so torej drago kupljeni. Pre- nagljene a odkrite besede posl. dr. Kreka so nam jasen in dobrodošel komentar. In kakšna bi bila tista cena, za katero so se klerikalci prodali vladi? Kaj je privedlo klerikalce, ki so prej še sami proglašali glasovanje za nagodbo kot izdajstvo, da se zdaj tako navdušujejo za nagodbo? Morda kaka splošna narodna kompenzacija? Kaj še! Gre jim za vlado na Kranjskem, gre jim za politično stran- karsko moč na Kranjskem in le pod tem pogojem se je Savel kar čez noč izpreobrnil v Pavla. In če se zdaj izgovarjajo na belo- kranjsko železnico, je to čisto navaden humbug, neumno slepilo. Belokranjska želez- nica jim je dobrodošla, da pod krinko go- rečih ljudskih prijateljev slepijo

slovensko javnost in spretno prikri- vajo svoje samopašne namene. Ali prisilijo poslance v „Jugoslovanskem klubu“, da glasujejo brezpogojno za nagodbo ter s tem indirektno pripomorejo klerikalcem do toli zaželjene absolutne vlade na Kranjskem, ali pa v nasprotnem slučaju z neiskreno in farizejsko agitacijo zrevolucionirajo belokranjsko ljudstvo proti narodno-napredni stranki ter si na ta način že v naprej za- gotove tamošnji deželnozborski mandat, ki je zdaj v narodno-naprednih rokah. — Seveda je drugo vprašanje, če jim pojde razsodno be- lokranjsko ljudstvo na limanice. — Vsi razsodni Slovinci so spoznali, da je to početje klerikalcev politično sleparstvo prve vrste. In vsi strankarskih ozirov prosti Slo- venci so se postavili, uvažujoč negativno stran, ki se rezultira iz nagodbe za vso tostransko avstrijsko polovico, na stališče, da zlasti mi Jugoslovani poleg vsega tudi še iz načelnih ozirov nimamo naj- manjšega povoda ogrevati se za ta ela- borat dunajske in budimpeštanske vlade, ki sta nam ena od druge bolj sovražni. V hipu, ko smo dobili v Ljubljani provokatorno nem- ško gimnazijo, ne moremo biti navdušeni za barona Becka. In ravnanje s Hrvati in Slo- vaki nas izziva k boju. Recimo pa, da bi bila nagodba razmeroma dobra, ali bi pa tudi potem bilo pametno, da bi se Jugoslovani kar vnaprej kakor vlačuga brez pogojev metali za vlado in to še v očigled dejstvu, da celo stranke, ki so po svojih članih zastopane v tej vladi, spletkarijo na vse mogoče načine, da se kar najbolj okoristijo z vladino za- drego, da kujejo zase kapital iz ne-

Kumanski stotnik.

Iz spominov na Rudolfa Inemanna spisal dr. R. J. Kron- bauer.

Od pomladi je bilo mučno srečati in go- voriti z Inemannom. Vrnil se je z nekajteden- skega bivanja na Sazavi, si domišljjal, koliko mu je koristilo življenje na kmetih, kako ga je okrepila tamošnja čudovita voda ter se je ve- selil, da nastopi že v kratkem v Narodnem di- vadlu, kjer zaigra ulogo kumanskega sto- tnika v Jiraskovem „Janu Žizku“, — a kadar smo ga vprašali, kje je bil, kje se je pozdravil, tedaj se ni mogel vzlic naporu domisliti, kako se imenuje reka, v kateri se je kopal vsak dan, kako se imenuje kraj, kjer je bival ves mesec...

Oči so se mu svetile, kadar je govoril o svojem kumanskem stotniku. Bil je v gleda- lišču, govoril z režiserjem, govoril z drama- turgom, govoril z ravnateljem... vsi so mu rekli, da pride „Jan Žizka“ kmalu na vrsto, in da se vsi vesele na kumanskega stotnika.

„Saj dokažem ljudem,“ se je veselil Ine- mann, „saj jih prepričam, da sem zdrav, da znam, kar sem znal, da nisem ničesar pozabil.“ —

Ves dan je nesrečni igralec prebil v žo- finski plavalnici. Ž njim pa je bilo dan na dan slabše; bilo je mučno ž njim govoriti, bilo bo-

lestno gledati njegovo zmedeno vedenje. Po plavalnici je begal s snopičem papirjev ter se je neprestano učil, od rana do večera je študi- ral ulogo kumanskega stotnika.

Enkrat — bilo je to za slavnostnih vse- sokolskih dni — je prišel nekdo iz gledališča ter je prosil gospode, ki so se z Inemannom shajali, naj mu ne povedo, da se bo igral „Jan Žizka.“ Bali so se, da bi prišel v gledališče in da bi došlo do mučnih prizorov. Tako slabo je že bilo z Inemannom...

Gledaliških listov ni niti opazil več, ča- sopisov ni čital, megla je bila pred njim, megla je bila za njim...

Nesrečen slučaj pa je zmešal šteno, ki jo je spredla previdnost. Inemann je bil sedel k skupini ljudi, h katerim ni bil prisedel še nikdar. Začeli so govoriti o gledališču in se pomenkovati — saj niso niti slutili, da sedi blizu Inemann — o tem, kako se obnese s svojim kumanskim stotnikom Inemannov na- slednik.

Bilo je zlo, strašno zlo. Inemann je vil roke, tekkel v kabino, nametal nase perilo in obleko in hitel v gledališče. Bilo je že tri proč in „Jan Žizka“ v polnem teku. Za boga, kaj zdaj? so se posvetovali Inemannovi prijatelji. Eden izmed njih pa je imel izborni misel.

„Kaj pa je, kaj se je zgodilo?“ je ustavil Inemanna, ki je letel iz plavalnice kakor iz- streljena puščica.

Jokaje mu je povedal igralec, kaj se je zgodilo.

„Saj ni res,“ mu je odgovoril prijatelj mirno. „Žizka“ se ne igra... v zadnjem hipu se je morala izvršiti izprememba.“

Inemann je dvignil roke, objel prijatelja, se vrnil v kabino, se zopet slekel... legel na deske in se z naslajanjem prav do večera grel na solnčecu.

Nekaj dni nato se je pripetil mučen prizor. Inemann se je ponudil, da zadeklamuje svojim prijateljem kumanskega stotnika. Začel je z vervo, šlo je... ne sicer sijajno, a vsaj znosno. Naenkrat je obtičal, stekel je v kabino po ulogo, se v hipu vrnil in tožil, da je pozabil ulogo doma.

„Nič ne de, nič ne de,“ se je tolažil, „saj znam ulogo, kakor očenaš.“

Začel je iznova, a zopet je obtičal, napeto premišljaj, pot mu je udarjal iz čela... a ni- kakor se ni mogel domisliti, kaj govori Kuman.

„Jezus Kristus!“ je govoril polglasno Ine- mann, „kaj se pa godi z menoj?... Kumana ne znam... Kumana...! Mati božja, to je slabo, to je grozno znamenje!“

ugodne situacije Beckove vlade? (Primerjaj postopanje čeških in nemških agrarcev!) Tudi slovenski klerikalci so se okoristili, a ne s splošno narodnimi, temveč s strankarsko-političnimi garancijami! Veliko bi se dalo v tem pogledu doseči, če bi se Jugoslovani vsaj v tem vprašanju združili na splošne narodne zahteve ter vsaj v tem ugodnem trenutku abstrahirali strankarske momente. Če pa ni bilo možno dobiti za vzajemno nastopanje „Slovenskega kluba“, potem bi se morala vsa napredna slovenska javnost le tem bolj prizadevati, da omogoči vsaj „Jugoslovanski zvezi“ doseči to, kar bi bilo v splošno narodno korist ne samo Slovincem, ampak vsem Jugoslovanom in za kar se ni moglo pridobiti strankarskih koristolovcev. In v istini tudi vse neklerikalne jugoslovanske stranke s socialno demokracijo vred odobravajo in podpirajo nastop „Jugoslavanske zveze“. „Soča“, „Edinost“, „Narodni list“, „Domovina“, „Rdeči prapor“ in „Naš list“ so pisali solidarno proti nagodbi. Za „Slovincem“ si je samo slovenska „gospodarska stranka“ domislila zadnji čas igrati drugačno vlogo. In ravno to je, kar moramo vzpričo sedanje situacije najstrožje ožigosati. Pred nedavnim je še „Nova Doba“ sama prinesla vest „Grazer Tagblatta“, da belokranjska železnica ni v nobeni zvezi z nagodbo ter se bo gradila brez ozira na to, ali se nagodba sprejme ali ne. In „Nova Doba“ je še s posebnim zadovoljstvom pripomnila, da bo „Grazer Tagblatt“ (kot Derschattovo glasilo!) tozadevno gotovo kompetentnejši od „Slovenca“. Odkod pa zdaj ta nenadni preobrat? To nam je vsekakor nerazumljivo. Ali je tega kriva konfuznost ali — kaj? Ako hoče Beck glasove jugoslovanskih poslancev, naj se izkaže prej teh glasov vrednega. Klerikalne nemške vlade naprednjaki brez kompenzacije ne morejo braniti. Šmoki okoli „Neue Freie Presse“ in „Fremdenblatta“ nam ne imponirajo, in Beckove egoistične filozofije ne čemo razumeti. Rečemo le: Clara pacta!

—k.

„Kulturno delo“ S. L. S. pred kritiko na Dunaju.

(Konec.)

Nato je govoril med. Pavel Šavnik, ki je dokazal z vsemi logičnimi in pedagoškimi argumenti nesmiselnost poduka v nemškem jeziku na slovenski gimnaziji in velike žrtve, ki jih zahteva vsako leto nemščina na naših srednjih šolah. Zavrnil je svoj krasni govor takole:

Svojo zemljo ljubimo in ker nočemo umreti, je naš klic onim, ki imajo moč v svojih rokah: dajte nam šol, slovenskih šol, ki

Tedaj je opazil, da je predmet splošne pozornosti... Prestrašil se je... nam se je zdelo takrat, kakor bi ga bilo sram tega, kar se je zgodilo pravkar... in tiho, prihuljeno je stekel v svojo kabino. Čez nekaj časa pa je bilo slišati odondot vzdih in jok. Pogledali smo v kabino in videli Inemanna na zemlji.

„Jezus Kristus... da se ne morem in ne morem spomniti tega Kumana!...“ je ječal in tolkel z glavo ob tla...

Bilo je prvič, da je bilo treba energično nastopiti. Inemanna je napadla prvič besnost. Odvedli so ga domov. Kakor dete na igračo se je vrgel na svojega Kumana in ure in ure je ponavljal besedo za besedo. In ko je prišel drugega dne, nam je zadeklamoval Kumana. Znal ga je resnično kakor očenaš...

Že dva sta odšla na toli čuden način iz žofinske plavalnice, kjer sta iskala, kar se najti ne da... Adolf Pstross in za njim mili, dobri, zlati prijatelj, Rudolf Inemann...

„Maj“ (č. 9.) — Praga.

nam gredo po vseh postavah in pravicah! Če kdaj, tedaj je to treba v boju za naše šole, da opustijo oni, o katerih moči in vplivu sem prepričan, osebne boje in da že enkrat nehajo metati blato na poslance drugega prepričanja. Saj to, kar sedaj uganjajo nekateri slovenski zastopniki, ni boj načel, to je boj in delo, katero že močno diši po — izdajalstvu.

Nato se je oglašil k besedi g. državni poslanec Ivan Hribar, ki je med burnim odobravanjem izvajal približno sledeče:

„Današnjega zborovanja bi ne bilo potreba, ako bi se pri nas bolj upošteval nauk Jurčičev: Trd bodi, neizprosen, mož jeklen... V našem javnem življenju je premalo moštva. Najhujše zlo, ki tiči v naših kosteh, je ona pasja ponižnost, ki smo jo podedovali iz naše neslavne zgodovine. Ta pasja ponižnost je kriva, da dobimo v Ljubljani po krivdi zastopnikov slovenskega naroda zavod, ki nikakor tja ne spada. Sicer slovenska državnozborna delegacija ni nikdar igrala preslavne vloge: kar pa je sedaj del slovenskih poslancev storil, je naravnost poniževalno, namreč koncesija, da naj naše srednje šole ne bodo popolnoma slovenske. Ko se je pred 10 leti zopet ponovila zahteva po slovenskem vseučilišču, se je takoj našel mož (Klici: Šuklje!), ki je nasprotoval, češ, da se potem ne naučimo dovolj nemščine. Ako bi bilo znanje nemščine merilo kulture, bi morali imenovati vse Nemce nekulturne! Naša vlada vedno išče in najde ljudi, ki ž njo potegnejo v vsakem vprašanju. To je ena najčrnejših točk v našem parlamentarnem boju. Zato se mora z naše strani vedno znova povdarjati odločnost in brezobzirnost napram vladnim nakanam. Vem, da so še daleč časi, ko bo vodstvo oficijalne avstrijske politike spoznalo, da ni na pravem potu, ako importuje med nas nemštvo. A ta vladna kratkovidnost se bo britko maščevala. Prej ali slej se bomo iz lastne moči otresli spon, v katere nas izkuša uklepati. V imenu poslancev, ki so združeni v „Jugoslovanski zvezi“ lahko izjavljam, da bodo jugoslovanski poslanci v boju za slovenske kulturne postulate stali vedno ramo ob ramo s slovenskimi akademiki.

Posl. Hráský in Ivanišević sta nato zagotavljala, da stojijo Čehi in Hrvatje v kulturnem boju vedno zvesto ob strani Slovincem, kajti napredek kulture donese Slovanstvu zmago. Tudi češ. posl. Kalina, Dürich in Rus dr. Markov so zagotavljali Slovence svoje podpore. Nato je sprejel shod sledeče resolucije:

Slovensko napredno dijaštvo, zbrano na javnem manifestacijskem shodu dne 19. novembra 1907 na Dunaju: Protestira proti izvedeni ločitvi I. državne gimnazije v Ljubljani, ki ustanavlja v slovenski metropoli samostojni nemški zavod za 76 tujerodnih učencev, dočim se krati stotinam slov. srednješolcev na Slovenskem Štajerskem, Koroškem in Primorskem vsaka pravica do narodne srednješolske vzgoje.

Pismo iz Prage.

V nedeljo, 24. m. m. je bilo torej slavnostno otvorjeno novo Vinogradsko gledališče. Doslej je imela Praga pet stalnih gledališč, poleg nešteti manjših odrov in raznih ožjih igralskih krogov: Klieperov krožek i. t. d., kjer začnajo talenti svojo gledališko kariero.

Menda ga ni naroda, ki bi imel toliko zanimanja in bi gojil tako ljubezen do gledališča, kakor Čehi. In to že od časa prerodenja sem, prešlo jim je v meso in kri, postalo je historično. Gledališke družbe, ki so potovale iz kraja v kraj (posebno n. pr. znani pisatelj Tyl s svojo družbo) so bile najsilnejše buditeljice češke narodne zavesti; vzbudile pa so objednem ljubezen do gledališke umetnosti. Doba naših čitalnic se da komaj primerjati v tem oziru dobi čeških narodnih besed. Kliepera, Tyl in drugi pisatelji v letih štiridesetih so pomnožili češko dramatično literaturo, kmalu pa so se začeli oglašati tudi glasbeniki. Nastala je potreba velikega gledališča, ki bi dostojno reprezentovalo češko dramatično umetnost.

Iz tega je vzrastlo l. 1882. „Narodni divadlo“. Cel milijon je zbral narod za svojo stavbo in zapisal nanjo samozavestno: Narod

Izreka svoje ogorčenje vsem onim krogom, ki so iz zgolj osebnih ali strankarskih ozirov privolili v ta nečuvenci napad na slovensko narodnost ter si ga upajo še zagovarjati kot narodno pridobitev. V ožigled žalostnemu dejstvu ustanovitve že drugega samostojnega zavoda za malo tisočev kranjskih Nemcev zahtevamo takojšnjo ustanovitev oziroma poslovenjenje obmejnih srednjih šol za stotisoče slovenskih Štajercev, Korošcev in Primorcev. Izjavljamo, da smatramo od gotovih krogov toli slavljen „pridobitev“ štirih slovenskih gimnazij na Kranjskem za pesek v oči javnosti, kajti srednje šole, na katerih se poučujejo najvažnejši predmeti v nemškem jeziku in kjer so odmerjene slovenščini dve tedenski uri, nemščini pa štiri, niso slovenske, pač pa nemške srednje šole za Slovence.

Odobravamo nastop slovenskega profesorkega društva za upravičene interese slovenskega srednjega šolstva ter najodločnejše obsojamo vladno terorizacijo društvenih odborikov. Pozdravljamo tozadevno resolucijo delegatov državne zveze avstrijskih profesorskih društev v Lvovu.

Dokler vlada ne izpolni upravičene zahteve po ustanovitvi zadostnega števila slovenskih učnih zavodov, zahtevamo z vso odločnostjo, da se ustanavlja na slovenskem ozemlju število slovenskega dijaštva sorazmerno številu slovenskih profesorjev.

Obračamo se do slovanskih državnih poslancev s prošnjo, da nas podpirajo v našem boju za poslovenjenje slovenskega srednjega šolstva.

Politični pregled.

Cesarjev jubilej. 2. t. m. se je začelo cesarjevo jubilejno leto, in tudi c. kr. avstrijska pošta proslavi ta 60letni jubilej s tem, da je izdala jubilejne poštne znamke. Te znamke so baje lepe, zanimive, umetniške. Vendar pa obenem žaljiva zaušnica vsem slovanskim avstrij. narodom, kajti na znamkah je besedilo izključno nemško. To zaušnico je dala c. kr. vlada vsem Slovanom v času, ko se vsi slovanski narodi pietetno klanjajo svojemu silolasemu vladarju in se vsi Slovani pripravljajo, da z velikimi žrtvami proslave cesarjev jubilej. O Avstrija! Največ nas je v tej krasni državi, a imamo najmanj pravic! 4 slovanski ministri sede v kabinetu ter so cesarjevi tajni svetniki, a s Slovani se postopa vendarle kakor z glupimi ničlami. Najlepše pa je še to, da izdaja znamke c. kr. generalno ravnateljstvo pošte, ki je podrejeno trgovskemu ministrstvu. Minister trgovine pa je bil Mladoček dr. Fořt in je sedaj prof. Fiedler, takisto Mladoček! Generalni ravnatelj pošte je sekcijski šef Wagner v. Janergg, ki so ga za Gautscheve vlade posadili na sedanje

sebi. Toda — strašno! — baš dograjeno gledališče je uničil požar.

Čeh pa ni obupal; češki narod je zbral drugi milijon tekom enega leta ter dokazal, da zna klubovati usodi in vsem „višjim“ močem. „Narodni divadlo“ pa se je uspelo hitro, se dvignilo na vrhunec gledališke umetnosti ter se moglo primerjati gledališčem prve vrste na evropski celini. Pripomogla mu je k temu ljubezen do umetnosti od strani občinstva, ki je polnilo in polni še danes obširne prostore hrama umetnosti ob Vltavi po devetkrat na teden (v sredo in v nedeljo sta po dve predstavi). „Nar. divadlo“ pa je imelo srečo, da je našlo umetniških sil, ki bi si jih bilo želelo marsikako dvorno gledališče. Ostali so doma, ker so hoteli pospeševati domačo umetnost, čeprav so jih vabili z lepimi dohodki. Objednem se je v isti dobi razcvetela češka dramatična in glasbena umetnost. Fibich, Smetana, Dvořák, so posvetili svoje moči divadlu, Vrchlický, Zeyer, Jirásek in drugi so prinesli gledališču novih dram. Tako je doseglo „Nar. divadlo“ svoj vrhunec in se na njem vzdržalo.

S tem pa je nastal velik prepad med njim in med drugimi praškimi gledališči. Dočim je „Nar. divadlo“ nudilo samo čisto umetnost, mo-

mesto — Čehi! Ali ni to krasno, navdušujoče? — In tudi jubilejne novce dobimo. Finančni minister je Poljak Korytowski, Slovan. A napisi na novem denarju bodo latinski! Če to ni škandal za državo, če to ni sramota za vse slovanske narode, potem res ne vemo več, kaj naj je še sramota. Ponižani, osramočeni, razžaljeni smo, in s tem mučnim čuvstvom stopamo v jubilejno leto cesarja, čegar geslo je „Viribus unitis“!

Stranka združenih avstrij. klerikalcev. V poslednji št. „N. l.“ smo naglašali nevarnost, da se osnuje stranka združenih avstrij. klerikalcev, kateri stranki nasproti naj bi se ustvarila stranka avstrijskih naprednjakov. Klerikalni organ „Vaterland“ je pisal dne 12. m. m., da je cilj in smer njegove stranke: stvariti stranko združenih katoličanov brez obzira na narodnost. Dr. Gessmann je pa še nedavno proglasil v Solnogradu primat Nemcem v Avstriji. Obe izjavi se spopolnujeta in izražata vso resnico. Nemški klerikalci bodo zbrali pod zastavo katolištva vse klerikalce avstrijskih narodov, katere bodo potem upregli v voz Lueger-Gessmanove nemško-klerikalne politike. Česa se bodo ti združeni katoličani najprej lotili, zvedeli smo na shodu katoliškega „Schulvereina“, ki je bil 15. m. m. na Dunaju. Predsednik dr. Schwarz je na tem shodu izjavil, da se bode zdaj končno začelo z vso resnostjo delati na to, da bi bil državni šolski zakon prenovljen, t. j. še bolj klerikalen. S samo upravno prakso (z naredbami deželnih vlad) to ne gre, čeprav treba priznati, da je dunajski okrajni šolski svet pod Luegerjevo in Gessmannovo upravo storil prav veliko k „izboljšanju“ nižje avstrijskega šolstva, k poklerikalizovanju šol. Združeni katoličani pod vrhovnim vodstvom Lueger-Gessmannovih kršč. socialcev segnejo torej v bližnji bodočnosti na šolo in „nemško napredne“ vladne stranke jim bodo pri tem celo pomagale. — Da ne bo novi klerikalni režim za nas Slovence nič boljši v narodnem oziru, je tudi gotovo; saj so klerikalci mednarodni in še nazadnjaški, torej dvakrat zli.

Svobodomiselne nemške stranke v Avstriji že žanjejo zahvalo, da so se prodale klerikalcem. Na zboru katoliškega „Schulvereina“ se je krščanski socijalec Baechle tako-le norčeval iz njih: „Takozvane svobodomiselne stranke so razbite in plavajo kakor razdejana barka, ki si ne more pomagati, po parlamentarnem morju...“ In to je, žal, resnica. Mi bi bili zadovoljni, če bi se združili vsaj slovanski svobodomiselni poslanci, a niti to se ne poizkuša doseči!

Skupen „pastirski list“ izdajo vsi avstrijski škofje. Spominjali se bodo v njem tudi papeževega jubileja, ki bo prihodnje leto. To se pravi: Zahtevali bodo denarja za „stradajo-

se predmestna gledališča, ki so bila večinoma zasebna podjetja, vabiti ljudstvo z umetnostjo nižje vrste. To je bilo z vzgojeslovnega stališča napačno, ampak podjetja so podjetja in iščejo predvsem denarja. „Nar. divadlo“ se je sicer vedno zavedalo, da nosi na sebi napis „narod sebi“, da torej ni samo za gospodo in je izkušalo prilagoditi svoj repertoar, — a samo se je ponižati ni smelo, a dvigniti ljudi k sebi je težko, dokler imajo predmestna gledališča. — Nastal je torej boj. Najprej je narasla dramatična moderna produkcija; mlajši pisatelji so tožili, da se domača drama prezira. Vsi niso mogli priti na oder, zato je nastal hrup. Naraslo pa je med tem tudi igralskih in pevskih močij in pogosto so se morali talenti ubijati v brezmiselnih igratih predmestnih gledališč. Talenti in umetniki pa so narodni kapital in treba je, da se z njim ravna ekonomično. Zato je nastalo vprašanje drugega velikega gledališča v Pragi. Mladi in dobri igralci so morali odhajati na druga gledališča (Ljubljana, Zagreb i. dr.) in tako so dobre češke moči polnile tuje gledališke odre, dočim so doma ostajale samo najboljše sile v „Nar. divadlu“ in ljudje srednje vrste v predmestnih gledališčih. Trpelo je na tem i občinstvo i umetnost. Prišlo pa je še drugo vprašanje: Mošna je dosegel svojih 70 let

čega“ papeža. V Solnogradu bodo otvorili fakulteto katoliškega vseučilišča. Katero fakulteto, še niso povedali; morda za filozofijo, ki bi lahko obsegala katoliško matematiko, katoliški zemljepis, katoliško jezikoslovje, katoliško fiziko, katoliško kemijo, katoliško živalstvo, rastlinstvo i. t. d. Pastirski list bo seveda tudi napadal svobodno šolo in reformo zakona, obenem pa pobijal napredno časopisje, svobodomiselno literaturo ter delal propagando za nadvlado duhovništva, ki je že danes prepotentno.

Evropske velevlasti in vrenje v Macedoniji. Prav zelo mogoče je, da se vname prihodnja vojna v Evropi zaradi Macedonije. Turki, Srbi in Bolgari, Grki in Kucovlahi ne dajo miru in prelivanja krvi, klanja in ropanja ni konca. Toda glavni izvor anarhije in vsega zla v Macedoniji je sam zistem turške uprave. Samostojna turška akcija se je izkazala brez vsake koristi, brez moči navzlic temu, da je pod evropsko kontrolo. Svojedobno se je zatrjevalo, da Turčija ni nastavila Hilmi-paše zato, da pomaga pri reformnem delu, ampak zato, da ovira to delo ter je onemogoči. To potrjuje sedaj izjava merodajnejših krogov, to so častniki reformne akcije. Ti se niso niti malo pomišljali, da izjavijo, da je Hilmi-paša paralizoval vsa njihova stremljenja, da se popravi in onemogoči pogoj za varnost življenja v Macedoniji, namesto da bi jim pomagal pri njihovem človekoljubnem podjetju. Sami reformni častniki trdijo, da je prvi in neodložljivi pogoj: njihova popolna neodvisnost od turškega generalnega inspektorja. Turško vlast je treba popolnoma odstraniti od reformne akcije, katero bi radi Turki zadušili. Ako je bil namen reformnih velevlasti odkritosrčen, ako se je res hotelo pomagati narodu v Makedoniji, potem se bo pač treba lotiti zadeve na drug način. Treba bode nastopiti ono pot, kateri so določili smer častniki, ker ti so imeli priložnosti, da so se na licu mesta seznanili s potrebami in bedo macedonskega prebivalstva. Bila bi to edina pot, po kateri bi reformne oblasti dospele do svojega smotra. Edino le samostojna, od Turkov popolnoma neodvisna vrhovna oblast bo v stanu, da stori konec neprestanim zločinom in ubojem v Macedoniji, ampak tudi medsebojnemu tekmovanju in preziranju velesil med seboj. V Macedoniji vlada popolna anarhija. — Poboji, požigi, ropi, itd. so še danes, v dobi takozvane reforme ravnotako na dnevnem redu, kot so bili popred. Bolgari in Srbi, Grki in Kucovlahi se koljejo med seboj še v večji meri, kot delajo Turki in Arnavti. Velevlasti s svojo brezbriznostjo le podpirajo to anarhijo. Resnica je, da spletakarita Srbija in Bolgarija druga proti drugi, ker sta ljubosumni in hočeta odtrgati vsaka velik kos Macedonije. Idealni fantasti pa se žrtvujejo za spletke državnikov. Bilo bi žalostno, če bi velevlasti pri svoji akciji obtičale sredi

in je šel v pokoj, Kvapilova je umrla, i. t. d. — prišlo je vprašanje: odkod dobivati sil za „Nar. divadlo.“ Skok z drugih gledališč na prvo reprezentacno češko sceno je bil prevelik. „Narodni divadlo“ je torej potrebovalo gledališče, ki bi stalo med njim in med navadnimi predmestnimi gledališči, hoteli pa so tudi, da pridejo domače dramatične in igralske sile do uspeha na domačem praškem odru.

Krizo se je izkušalo rešiti na razne načine, svetovalo se je to in ono in bilo je tudi dovolj preprirov — tudi osebnih kakor pri nas na Slovenskem.

Da bi prišla dobra domača dela vendar na oder, je začelo pisateljsko društvo „Máj“ svojo akcijo. Zbralo je primeren repertoar, povabilo je vse boljše igralce in napravili so „ciklus Maja“ v smihovski „Areni“. Poizkus se je posrečil. Med voditelji so bili Šubert, Štech, Štolba, Herman, Kufner kot dramatik, med igralci sta bila tudi oba Taborska. Igre so izborno uspele, kazalo se je, da ima občinstvo smisel za pravo umetnost. Med tem pa se je že mestni svet na Vinogradih poprijel dela za gledališče.

„Spojené društvo Narodni divadlo“ in „Tylové združeni“ sta se med seboj pogajali, katero društvo naj stavi gledališče, ki bo stalo „Nar. divadlu“ ob strani. Mestni svet na Vino-

pota. To se mora zgoditi, če ne bodo nastopile z drugačnimi koraki in ostrejšimi sredstvi. Ako bi se imenoval krščanski guverner, bi se že vrlo mnogo pridobilo. — V tem so se zedinili tudi reformni častniki, katerih sodba mora biti v tem oziru merodajna. Prej ali slej se bode moralo to zgoditi, a čim prej tem bolje, ker je to edina pot in pravilna, da se vendar enkrat v tej zemlji, ki je bila doslej le pozorišče večne anarhije, naredi in utrdi stalen red in mir. — Le če se ustanovi mesto vrhovnega krščanskega guvernerja, mogoče je, da pride zopet blagostanje v danes nesrečno Macedonijo, in zadovoljnost med trpinčene macedonske kristjane, bodisi da so Srbi ali Grki, Kucovlahi ali Bolgari. Potem pa tudi izgine stalna velika nevarnost za evropski mir.

Štajersko.

„Narodna stranka“ priredi po Božiču za kmetske mladeniče poučne tečaje o najvažnejših političnih kulturnih in gospodarskih vprašanjih. Vsekakor imenitna ideja! Kdaj se bo povspela tako daleč narodno napredna stranka na Kranjskem?!

Shoda drž. poslanca dr. Ploja. V nedeljo, dne 24. nov. je imel drž. poslanec dvorni svetnik dr. Ploj dva shoda in sicer enega v Mali vasi in drugega pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah. Oba shoda sta bila brez vsake reklame izborna obiskana. Vsestransko odobravanje med njegovim govorom in pozneje govori odličnih kmetovalcev so pričali, da uživa poslanec popolno zaupanje med svojimi volilci. Gotovo bo to poslanec v zadoščenje za razne neopravičene napade klerikalcev.

IV. letnik mariborskega učiteljskega so zaključili zaradi štrajka dijakov, ki klerikalnega pedagoga Majcena niso marali več poslušati. Dijaki izgube ustanove, podpore, poslabša se jim red iz нравnosti i. t. d. Tako se ravna s slovenskim dijaštvom v avstrij. Štajerski. Zdi se nam, da leži Maribor med Slovaki na Madjarskem. Proti tej kazni dež. šol. sveta se je vložil priziv. Nesposobni zelot Majcen pa je še dalje „profesor“ na učiteljskem, ker hočeta tako škof Napotnik in dež. šol. nadzornik Končnik. Dijaki stojijo pred maturo, a se jih razganja! Učiteljskih sil primanjkuje povsod, a učitelj. maturo se uničuje! To je blaznost, to je vnebokričeč zločin na sloven. narodu.

Triglavani, zbrani na drugem rednem obnem zboru, odločno soglašajo z resolucijami praškega in dunajskega dijaštva, ter protestirajo proti krivičnim nakanam vlade glede naših srednjih šol, kakor tudi obsojajo z ogorčenjem hinavsko stališče, katero zavzema del slovenskih zastopnikov vsled gole strankarske zasleplje-

gradih je določil svoto 200.000 K za novo gledališče. Vse se je razveselilo tega veselega pojave. Nastalo pa je vendar zopet vprašanje: ali naj se gledališče razdeli tako, da bo v „Nar. divadlu“ opera, v Vinogradskem pa drama, ali naj ostaneta obe veliki sceni vsaka zase. Med tem je stavba že rastla in tekom dveh let je stalo krasno gledališče na najlepšem trgu Vinogradskem. Mesto Vinohrady so mlado moderno mesto, staro komaj 30 let in štejejo 80.000 prebivalcev; zasluži torej svoje veliko gledališče, čeprav je „Nar. divadlo“ blizu. Ravnatelj novega gledališča je postal Šubert, znan še iz svojega delovanja v „Nar. divadlu“. Šubert pa je izkušal zbrati okoli sebe najboljše igralske moči in lahko si šteje ljubljansko gledališče v čast, da se je zbralo tu mnogo njegovih bivših članov: Ga. M. Skalova, g. Ouřednik, gđč. Reissova, g. Boleška, oba Taborska, Dobrovolny i. dr. so tu prve moči.

V nedeljo je bila torej slavnostna otvoritev, baš ono nedeljo, ko se je bilo treba v Ljubljani posvetovati, kako rešimo svoje edino gledališče. Slavnostna otvoritev se je vršila zjutraj ob 10. z jako primernim vzporedom. Gledališče samo je zidano prav lično in praktično. Otvoritve so se udeležili vsi velikaši češke zemlje in ves umetniški svet. Zvečer se je predstavljala Vrch-

nosti v zadevi delitve I. državne gimnazije v Ljubljani.

Za „Sokola“ v Sošanju je nabral pripravljalni odbor med rodoljubi znatno svoto K 296.80 ter izreka vsem velikodušnim darovalcem iskreno zahvalo z uljudno prošnjo za nadaljne blagohotne prispevke.

Slovensko telovadno društvo „Sokol“ v Gradcu je priredilo dne 5. dec. t. l. Miklavžev večer.

Primorsko.

Slovenska ljudska stranka na Goriškem.

V ponedeljek, 25. nov. je zborovala v Gorici „Slogina“ stranka. Sklenilo se je, da se od zdaj naprej tudi goriška klerikalna stranka oficijalno imenuje Slovenska ljudska stranka. Vsekakor je to le izvajanje programa 3. vseslovenskega katoliškega shoda, ki določa, da se vse slovenske klerikalne stranke koncentrirajo ter se strnejo v eno samo edinstveno stranko. V tem smislu dobiva pri klerikalcih abstraktni pojem vseslovenstva kakor se vidi polagoma realno podlago. Pri naprednih strankah, žal, to ni možno.

Laški učitelji proti premestitvi slovenskega učiteljskega iz Kopra v Gorico. Pred zadnjo nedeljo se je vršil v goriškem gledališču shod, ki ga je na inicijativo laških učiteljev priredilo društvo laških učiteljev, da protestirajo proti premestitvi slovenskega učiteljskega iz Kopra v Gorico. Dobro bi bilo, da bi si slovenski učitelji ohranili te kričaje, ki se drugače kažejo tako solidarne in dobre, v primerem spominu. Iz samega narodnega sovraštva se zadirajo v premestitev omenjenega učiteljskega v Gorico. Naj bi se oglasila tudi slovenska učiteljska društva!

„N. D. O.“ vzbuja pri klerikalcih veliko ljubosumnost. Ker se ustanavlja narodna delavska organizacija tudi na Goriškem, je klerikalna stranka, ki ji je delavstvo kvečjemu „stimmvieh“, takoj vzela v svoj program celo vrsto delavskih teženj in zahtev. No, naj bodo uverjeni, da jim razsodno goriško delavstvo ne bo šlo na limance!

Podraženje živil v Trstu. Peki so na svetu najdebelejši ljudje, pač zato, ker le podnevi spe in se jim najslabše godi. V Trstu so kruh naenkrat podražili; ko so delavci uprizorili shode in demonstracije, je obč. svet odprl mestne pekarnice ter prodajal kruh po 28 h kg. Tudi velepodjetje „Tržaška pekarna“ je nato z drugimi peki vred znižalo ceno kruha na 28 h kg. Ali 12. m. m. je magistrat delo v svojih pekarnah ustavil, in še istega dne so peki zvišali

lickega nova drama „Godiva“ kot prva drama. Godiva je znana angleška legenda, ki je bila že večkrat obdelana; tudi poljski jo je obdelal po svoje L. Staff. Drugi dan se je pel v Ljubljani propali Weisssov „Poljski Žid“ kot prva opera.

Tako je rešeno vprašanje drugega češkega gledališča v Pragi, ki bo z brnskim in plzenjskim tvorilo nekak trio, na katerem bo slonela visoka umetnost „Narodnega divadla.“

„Narodni divadlo“ je sezidal narod sebi, Vinogradsko gledališče pa je dalo mesto narodu.

Kako se tu časti gledališki umetnik, je dokazal ogromni pogreb nam dobro znanega igralca Inemanna. Pa dovolj o tem. O ljubezni Čehov do umetnosti in do umetnikov in o skrbi Čehov za umetniško vzgojo ljudstva bi bilo treba pisati knjige.

No, morda bi bilo tudi to še prezgodaj pri nas. Čehi so namreč bogat, sila podjeten in agilen narod; Čehi morejo v enem letu nabrati milijon za gledališče, pri nas se je nabiralo 50.000 K za Prešernov spomnik več desetletij! Slovenci smo skratka revčki v vsakem oziru, in revčki pač še dolgo ostanemo. To se vidi pri naši literaturi, pri našem gledališču, pri naši obrazilni umetnosti in drugod. Brez kapitala smo! Narod brez kapitala pa je sličen skaloviti njivi, ki poganja le osat in koprive.

* * *

ceno kruha na 30 — 36 h kg. Tu se vidi, kako odirajo peki ljudstvo! Pri kruhu nižje vrste res da nimajo nič dobička, toda ogromne, prav oderuške profite si delajo pri boljšem in najboljšem kruhu in zlasti pri žemljah in luksurnem pecivu. Ob tem se rede peki tako, da si grade palače in da imajo pekovske hčere danes večje dote, kakor hčere velepodjetnikov in graščakov. „Ljudski parlament“ pa trpi, da se toli brezsrčno odira ljudstvo in avstrijski klerikalni poslanci so s tem prav zadovoljni.

Kranjsko.

Presukani fant in trikrat prečrtana ničla, vulgo posl. Hribar, je bil v državnem zboru soglasno izvoljen poročevalcem o drž. predlogi belokranjske in dalmatinske železnice, da, volil ga je celo posl. Šuklje! Čujte in strmite! Ta ničla se ni razkadila kakor kafra, niso ga poslali s sramoto zopet nazaj za peč, ne, ta presukani fant igra v držav. zbornici ulogo poročevalca o najvažnejši novi železnici države! O Janez Evangelist! O Podgoričan, o Jaklič, o Gostinčar! Vse vas je osramotil ta presukani fant narobe hlač! Da, da, celo Šuklje in Šusteršič sta se mu morala umakniti, in to je še najhuje.

Iskrena beseda. V seji 4. t. m. je izpregovoril posl. dr. Rybač iskreno besedo na naslov vlade. Opozoril je vlado, kako so se žrtvovali in se žrtvujejo Slovenci in Hrvatje za državo in za avstrijsko idejo, a kako žanjejo zato vse le brce in klofute. Povsod se Jugoslovane dosledno zapostavlja Nemcem in iredentovskim Lahom ter nas blatijo celo vladni šmoki. Sovraštvo do vsega slovanskega se vleče skozi vso avstrijsko zgodovino, dasi zahtevajo Slovani le svoje po zakonih utemeljene pravice. In vendar pred cesarjevim dvorcem blesti napis: Justitia fundamentum regnorum! Kolika ironija v praksi! Pravice! Da bi nam vsaj krivic ne delali! Dokler se to dosledno sovraštvo in dokler se dosledne krivičnosti ne izpremene v golo pravico brez vsake najmanjše protekcije, dotlej Jugoslovani vlade ne morejo podpirati ter se ne morejo navduševati za vladna stremljenja. Tako je dejal dr. Rybač. Iskrene, resnične besede! Naj bi tem besedam sledila dejanja!

Boj proti draginji — budalost! „Slovenčev“ poročevalec z Dunaja — posl. dr. Ig. Žitnik — je pisal dne 1. t. m., da sta bila nujna predloga glede na draginjo živil — budalost! Delavci, uradniki, mali obrtniki, sploh mali meščanje občutijo v vseh udih strašno draginjo, a našim klerikalcem se zdi boj proti draginji — budalost! V vseh krogih narašča denarna stiska in beda reži v nas iz vseh kotov. Očetje z družinami delajo kakor stroji dan in noč, a zaslužijo jedva toliko, da ne trpi družina gladu. Denar je že brez haska ob toliki draginji. Moka, kruh, meso, premog, drva, jajca, obleka, usnje, — vse je danes drago kakor v obleganem mestu. A naši klerikalci proglašajo boj proti vnebokričeji draginji za — budalost! Tri tedne so se borili socialni demokratje vseh narodov za to, da bi se takoj in radikalno ukrenilo proti neznosni draginji, a našim sitim klerikalcem se zdi ta boj — budalost! In zakaj? Ker ščiti agrarno klerikalno ministrstvo lakomnost veleposestnikov in veletrgovcev. Krščansko socialna stranka, ki ima v kabinetu poljedelskega ministra, je pridobila tudi naše klerikalce proti predlogu Schrammela in tovarišev ter je glasovala za nadaljno oderušstvo revnih slojev in ubogih davkoplačevalcev. Naši klerikalci so glasovali za kapitaliste proti ljudstvu, proti delavcem, proti uradnikom, proti malim obrtnikom in malim trgovcem. Naši rejni klerikalci se seveda valjajo v tisočakih, ki jim jih daje zapeljana klerikalna čreda, grade si palače, kupujejo gradove, zato pa ne vidijo solza in ne slišijo vzdihov lačnih in zmrzujočih bednikov.

Slovenke! V Trstu imamo „Zavod sv. Nikolaja.“ Tudi zadnja številka „Časa“ opozarja v simpatični notici na ta zavod, ki je za Slovence najpomembnejši in najkoristnejši vseh

zavodov, kar jih imamo. Vse naše socialno delo je in ostane polovičarsko, ako ne obvarujemo mladine, posebno deklet, bodočih mater, telesnega in duševnega propada. Zato bi naj res razvili vsi slovenski listi odločno in obširno agitacijo za ta zavod. To bo pač koristnejše delo, nego nabirati za misijone, ki večajo le nemško svetovno moč. Ali kot nabirati za zlati kelih, ki se naj podari papežu. Papež bo maševal tudi brez keliha, kupljenega s slovenskimi žulji in s slovensko revščino. In papež, če je pravičen in pameten mož, kar je, upamo, bi se odločil sam poprej za „Zavod sv. Nikolaja“ kot za zlat kelih. Ali bi ne kazalo uvesti v večjih krajih odbore gospa in gospodičen, ki bi pobirale redne prispevke? Tako bi rešile marsikatero slovensko deklico, ki služi zdaj le pohotnosti razbrzdanih tujcev! Na delo, blage slovenske gospe in gospodične!

Ustanovitev slovenskega vseučilišča je zahteval imenom Jugoslovancov posl. dr. Rybač ter jo naglašal kot glavni postulat sloven. politike.

Višja trgovska šola v Ljubljani se otvori baje že prihodnjo jesen, ker so se vlada, deželni odbor in ljublj. občina glede vzdrževalnih stroškov zjedini.

Lepi sobratje v Kristusu. „Domovina“ piše: K notici, da se pritožuje v „Slovenskem Gospodarju“ neki duhovnik, ker mu je na Dunaju rekel neki mladenič „far“, pripominjamo sledeče: Vstopi 13. m. m. na Jesenicah v kupe neki duhovnik iz Hrvaškega. V kupeju najde dva duhovnika, starega in mladega. Na vprašanje, odkod prihaja, odgovori hrvaški duhovnik: „Od pisatelja župnika Meška.“ Dočim je bil stari gospod povsem miren, vzraste mlajši kakor besen in zavpije prav rovtarsko: „Kaj, pri tem noreu ste bili?“ Ko ga zavrne hrvaški duhovnik z ogorčenjem, vpije dalje: „Kaj pa, če ne norec, ko pa piše same oslarije!“ — In ta duhovnik je profesor na škofijskih zavodih v Št. Vidu. Da bi se pisal za Arha, ne trdimo. Na kakšni višini pač mora stati zavod s takšnimi proforskimi močmi! — Še en slučaj! Ko je bil sedanjí monsignor in „Mohorjev“ tajnik Podgore še prefekt v celovškem „Marijanišču“, je jemal dijakom iz rok Meškove knjige s kaj fino opombo: „Kaj boste brali te reči! Ali ne veste, da je Meško zmešan!“ — Tako govorijo duhovni bratje o sobratu, ki je za Slovence vsaj tolikega pomena kakor deset Arhov in pet Podgorcev, če ne večjega in kot duhoven pač uglednejši nego kak Arh! A po listih evlijo, če reče nepremišljen dijak „far“! Poglejte poprej vendar na svojo prostaščino! — Tako „Domovina.“ Mi pa se temu izbruhu zelotske omejenosti nič ne čudimo. Kaj so počeli z Gregorčičem? Kaj z Aškercem? In prav isto se zgodi z Meškom! Zelotje so le dosledni.

Anton Aškerc je izdal pri g. L. Schwennerju novo zbirko balad in romanc pod naslovom „Jadranski biseri.“ Snovi in motive je nabral naš pesnik l. 1906 in 1907 med slovenskimi morskimi ribiči v portičih ob Jadranskem morju in drugod po tržaški okolici. Tako je podal g. Aškerc novo, vseskozi slovensko pesniško knjigo, odmev slovenskega srca, vzdih iz dna naše narodne duše. Knjiga 154 str. elegantnega tiska in fine opreme stane le 3 K. Več o tej dragoceni knjigi prihodnjič.

Slovensko gledališče. Parma! Opereta! Noviteta! Hajdimo poslušat in gledat! — Ah, bilo je res krasno! Ti kupleti, ti plesi, ti pevci, te pevke! Mi smo omamljeni, mi smo navdušeni! Kaj „Mlinar in njegova hči“, — „Nečaka“ pojdite gledat, če se hočete najokati! To je poezija, to je moderna umetnost, to je naj-sijajnejši dokument, da vremena gledališču so se resnično spremenila in da vlada zdaj v njem svetla era najčistejšje kulture! Poslušajte! „Oj, te babe, babe, babe!“ „poje“ komik; — ali ni to okusen, estetski tekst? „V gledališče hodi vsakdo rad, naj bo bedak al' literad,“ ali ni to divno? In tak tekst je skozinsko. Fin, duhovit, čist francoski esprit. N. pr.: „Ne veste, kaj je frak? A kaj je frakel, to pač veste!“ — Pa nikar ne mislite, da je skrpal „Nečakovo“ besedilo brihtni baraba Boltatu Pepe, ne, spesnil

ga je dunajski profesor Hirsch. Ja, profesorji so včasih pač genijalni ljudje, a ne le na Dunaju. In govorica na odru! Imenitno! Dva-najsto leto zahajam že v slovensko gledališče, a še nikdar nisem bil toli zadovoljen z igralsko govorico na našem odru. Razumel sem namreč prav vsako besedo, ker pač razumem vseh zastopanih petero slovanskih jezikov. Kdor jih ne razume, pa naj seveda ne hodi poslušat „Nečaka“! Subreta št. I. je krasno, postavno dekle. Bila bi bržčas sčasoma izborna dram. heroina. Komik-pevec št. I. je lep, vitek fant; morda bi bil izvrsten traged. Grof basist je imenitno igral predmestnega lakaja, grofica krasno „izprašano babico“, altistka pa hoče biti rajši nema dirigentka. Sploh vse in vsak posebej: krasen, imeniten, nedosežen! — A godba? Parma zna, če in kedar hoče. Tu imate samo-, dvo-, tro-, četero-, šesterospelve, kuplete, ženske in moške ter mešane zборе, vrhu vsega pa še zažvižgan tercet; tu imate „sestre Barisonke“ in „Mlade vojake“, tu imate „Amaconke“, tu vidite Dunaj, Pariz in Ljubljano v tonih in besedah, v gestah in skokih. Skratka: vsega dosti, vsega preveč! Vsaj nam ga je bilo. Zabavali smo se izborno, res, prav zares.

Tudi „Dolenjske Novice“ capljajo brez lastnih možganov za „Slovenec“ in lažejo, da so sloven. napredni poslanci sovražniki dežele, ker se Beckovi vladi ne ponujajo kakor poulična vlačuga! Moški ponos, interesi vseslovenstva in celo vseslovanstva so seveda kurjim možganom „Dol. Novic“ nepojmljiva zagonetka. Ubogi Dolenjci, ki imajo tako glasilo!

Slovenske starše in vzgojevalce sloven. mladine opozarjamo na izborni mesečnik „Dom a č e o g n j i š č e“, ki izhaja v Ljubljani vsako soboto v mesecu ter stoji vse leto 2 K. „D o m a č e o g n j i š č e“ prinaša jako zanimive, koristne, aktualne članke o vzgoji otrok, njihovih hibah in čednostih, zlasti pa o zmotah in napakah staršev in slabih vzgojiteljev; končno prinaša dopise o delovanju učiteljstva in odgojevateljev, povesti in zanimive drobtine iz vsega sveta. Malo imamo toli potrebnih in koristnih slovenskih časopisov, kakor je ta. Kdor ljubi mladino, kdor ve, da leži v srcu in dušah slovenskih otrok bodočnost našega naroda, tisti bo rad naročil in čital ta mesečnik, ki je poln plemenitih idej in koristnosnih iniciativ! Naj bi se razširil ta lepi, blagi list v vse slovenske hiše! Naj bi ga čitali in ubogali starši, potem nam napoči lepša bodočnost.

Družba sv. Cirila in Metoda naznanja, da so vsled zadnjega poziva v časopisih začeli zopet misliti razni zastopi in privatniki na narodni kolek. — Nar. kolek pošilja zunanjim odjemalcem sedaj le družbina pisarna v Ljubljani in sicer poštne prosto. Plača se lahko po poštni nakaznici naprej, ali pa po čekovni položnici, ko je blago prodano. Prosi se novih naročnikov. — Dalje naznanja, da se je dosedaj prodalo računskih ozir. gostilničarskih listkov 35.000 komadov. Dohodkov od prodanih listkov je 700 K; po odbitku 10 % = 70 K ostane skupaj 630 K. Slovenci, zahtevajte povsod računске listke!

Podpirajmo domačo industrijo! Gosp. Ivan Jebač in, lastnik prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani, je društvu slov. književnikov in časnikarjev zopet podaril 50 kron ter tako vnovič pokazal, kako visoko ceni pomen tega narodnega društva. To je že 5. petdesetak, ki ga je ta dobrotnik v teku enega leta naklonil našemu stanovskemu društvu. Slovensko kupujoče občinstvo, posebno pa zavodne Slovehke opozarjamo ob tej priliki, naj pri vsakem trgovcu izrecno zahtevajo izvrstni izdelek tega res slovenskega podjetja, ki se loči od tujih podobnih proizvodov po zakonito varovanem imenu „Zvezdna“ kavna primes.

Odsek za vseslovenski legitimacijski listek, ki se prodaja v korist družbe „sv. Cirila in Metoda“, se obrača zopet tem potom na vsa slavna slov. društva z rodoljubno prošnjo, da blagovolijo vvesti to društveno izkaznico, ne le, da si olajšajo notranje poslovanje, ampak, da

tudi na zunan dokumentujejo svoje narodno pre-pričanje. Komad legitim. listka kot društvene izkaznice se prodaja po 20 vin., kot vstopnice h katerikoli narodni prireditvi po 10 vin. Naročila in informacije naj se pošiljajo na naslov „društva svobod. slov. akad. „Sava“ na Dunaju,“ XVII., Schellhamnergasse 4.

Gledališče.

Redka jubileja slovenskih igralk. Nedavno je slavila v Belemgradu 25 letnico svojega umet. delovanja naša vrla rojakinja gđe. Vela Nigrinova, velika jugoslovanska umetnica; 25 letnica slovenske umetnice v tujini se skoraj ni opazila. Te dni pa bo tudi gospa Zofija Borštnikova praznovala 25 letnico svojega umetniškega delovanja. Koliko truda, koliko duševnega in fizičnega navora, koliko veselih ur, umetniških triumfov in bridkih ur razočaranja obsega beseda „25 letnica“ pri gledaliških umetnikih! Obe umetnici, gđe. Nigrinova in ga. Borštnikova, sta stopili že kot mali deklici na gledališke deske. Ga. Borštnikova je še nosila kratko krilce, ko so jo 10. decembra 1882 v stari ljubljani. Čitalnici oblekli v dolgo obleko in jo pustili nastopiti v srbski Trifkovičevi igri „Šolski nadzornik.“ Isti večer je tudi prvokrat stopil na oder takratni bančni uradnik in poznejši soprog sedanje jublantke, gosp. Ign. Borštnik. Stalnih gaž takrat sploh ni bilo. Vsi naši igralci so dobivali samo honorarje za nastope iz prebitka predstave. Če ni bilo prebitka, pa tudi ni bilo honorarja. V teh časih sta bila g. in ga. Borštnikova devet let stebra slovenske dramatične umetnosti in razvila sta se tako, da so ju vabili v Zagreb. Skoraj devet let je ostala ga. Borštnikova v Zagrebu in je kot umetnica uživala največji ugled. Vsled nekega konflikta je zapustila zagrebško gledališče. Pozneje je sprejela angažmá na bolgarskem gledališču v Sofiji, ker je bila tragedka. Od letos je ga. Borštnikova zopet v Ljubljani in slovensko občinstvo ve ceni in pozna sposobnosti gospe Borštnikove. Prihodnji torek, 10. t. m. bo praznovala svoj jubilej z naslovno ulogo Ibsenove „Nore,“ ki jo je prvokrat igrala na sloven. odru in ki je najznačilnejša za njeno umetnost. Gđe. Nigrinova je igrala na svoj jubilejni večer veliko ulogo Magde v Sudermanovi drami „Dom.“ Kdor je videl gospodično N. v tej krasni ulogi, ko je zadnjič gostovala v Ljubljani, je moral priznati, da je gospodična Vela izreden igralski talent realistične smeri, igralka silnega temperamenta in iskrene čustvenosti. Isto ulogo si je izbrala za svoj jubilej, ker je Magda za njeno umetnost in tudi za njeno življenje najznačilnejša. Kakor Magda, velika umetnica, hrepeni tudi gđe. Vela N. po svoji domovini, a dom ji je postal tuj, ker je našla drug dom v srbski umetnosti. In vendar je ostala z dušo naša. Gđe. Nigrinova je praznovala svoj jubilej v novi svoji domovini, v Srbiji, kjer so jo obsuli z darovi in odlikami, kjer jo je kralj vnovič odlikoval z redom sv. Save in kjer je prejela nebroj čestitk iz Srbije, Hrvatske, Češke, iz Ruske, celo iz Francije, a le — eno iz svoje slovenske domovine. Gđe. Nigrinova je dokazala že v Pragi, Zagrebu in v Ljubljani, da je izredna umetnica najširšega obzorja; ker je poleg tega vrla rodoljubka in nad vse ljubezniva dama, se radujemo ljubezni in spoštovanja, ki ga vživa vsaj med brati Srbi. Nadejamo se pa, da naš narod ne pozabi vsaj ga. Borštnikove, ki živi med nami in ki je danes glavni steber ponižne slovenske drame v Ljubljani. Obema jubilantkama pa izražamo tudi mi svojo hvaležnost za njune zasluge za slovensko dram. umetnost in jima prisrčno častitamo.

Raznoterosti.

Zakon proti alkoholu. Znano je, koliko zla prihaja od alkohola za poedince, družine, občine in cele narode. Da se temu pomaga, je izdelal rumunski finančni minister Emil Costinescu zakon o monopolu na pijačo, ki bo v kratkem predložen parlamentu v Bukareštu. Glavne točke

tega zakona so sledeče: Uvedel se bo monopol na pijačo, katero bo država sama prodajala in katera bo morala biti naravna in dobra. Gostilne bodo v občinskih rokah, vodili jih pa bodo samo neoporečni ljudje, in sicer kot občinski uradniki. Število gostiln se ne sme množiti; v vasi, kjer je 150 hiš, sme biti samo ena gostilna; kjer je pa manj nego 150 hiš, se sme otvoriti gostilna le v tem slučaju, ako pet kilometrov na okoli ni nobene vasi z gostilno. Prepovedano je dajati pijačo na upanje ali na blago (žito i. dr.). Plačati se mora vedno takoj in v gotovem denarju. Gostilne se zapirajo vsaki dan ob 8. zvečer; ob nedeljah in praznikih morajo biti zaprte tudi dopoldne. Po gostilnah so vsake vrste igre prepovedane. Pijače se ne sme dajati pijanim osebam in onim, ki še niso spolnili 16. leta. Kdor se v pijanem stanju skrega ali stepe, ali pade na ulici, bo kaznovan prvič z 20 kronami, drugič z 48urnim zaporom in tretjič dobi tri dni zavora. Ko prestane to zadnjo kazen, se zapiše njegovo ime v register pijancev, katerim je po gostilnah prepovedano dajati pijačo. Ta zakon bo gotovo veliko koristil rumunskemu narodu. Kdaj bomo pa v naši klerikalni Avstriji prišli do vsaj podobnega zakona?

Judje. Oficijalna statistika trdi, da je na vsem svetu okoli 11.081.000 Judov; v Evropi jih je 8.748.000, v Ameriki 1.556.000, v Afriki 354.000, v Aziji 342.000 in v Avstraliji 17.000. V Evropi so razdeljeni takole: Rusija ima 5.100.000, Avstro-Ogrska 2.100.000, Nemčija 600.000, Balkan 400.000, Belgija s Holandsko 105.000, Francija 80.000, Italija pa 40.000 Judov, Največ je Judov v mestih Newyork s 700.000, Dunaj s 103.000, Berolin s 95.000, London z 80.000 in Jeruzalem s 30.000 Judi.

Nadvojvoda Jožef na lovu medveda. V madjarskem lovskem listu je opisal nadvojvoda Jožef, kako je ustrelil 10. medveda med 13 medvedi, ki jih je srečal doslej. Nadvojvoda je bil sam s svojim lovcem. Sredi najgostejšega mračnega gozda se je pojavil pred nadvojvodo nenadno jedva 7—8 korakov proč velik medved. Nadvojvoda je ustrelil in zadel medveda v desno ramo. Medved je bolešno zatulil in skočil proti nadvojvodi, ki je vstrelil drugič in zadel zver v prsi. Medved se je zgrudil pol metra tik vojvode. Lovec je pomeril zopet, a pri tem padel in puška se je sprožila. Kroglja je zadela vendarle medveda, ki je planil znova na noge in skočil na lovca. V tem je nadvojvoda kleče ustrelil dvakrat in zadel zver v prsi in glavo. Medved je nato skočil črez lovca in tekel za nadvojvodo, ki je bežal pred njim. Nadvojvoda je že čutil medvedovo šapo za sabo, zato se je vrgel v stran na tla in hitro ustrelil. Zadel je zver v srce in medved je padel. Nato je nadvojvoda zver še zabodel z lovskim nožem ter vstal. Oba lovca sta zdaj na vseh udih trepetala ter sta bila mrtvaško bleda. Medved je bil črna, okoli 4 leta star, lepo debel in je imel silno razvite kremplje in zobe. Boj se je vršil v neposredni bližini, tako da je zadel vsak strel.

Vse tiste p. n. naročnike, ki še niso poravnali naročnine, opominja upravništvo, naj store svojo dolžnost.

Odmevi iz otroških let. Vsakdanje skrbi in delovanje brez počitka postarajo kmalu človeka, ki mu preostaja le malo časa misliti na lepe dneve otroških let. Tem radostnejše se torej v svojih počitniških urah spominja pretekla otroške dobe. Tako se mu oživi spomin na lepi božični čas, a to krasno podobo ima pred očmi le malo časa. Da pa ta spomin tako kmalu ne izgine, k temu pomore „angeljsko zvonjenje na božičnem drevesu.“ To novost je dala v promet znana c. in kr. dvorna tvrdka Hans Konrad v Brūx-u št. 1945 (na Češkem). Opozarjamo na oglas v našem listu, kjer je razvidno vse natančnejše o tej krasni novosti. Bogato ilustrovane cenovnike razpošilja omenjena dvorna tvrdka na zahtevanje vsakemu zastonj in poštne prosto.

C. in kr. dvorni založnik

Papežev dvorni založnik

lekarnar Piccoli Ljubljana**Dunajska cesta (lekarna pri angelju)**

opetovano odlikovan, priporoča nastopne preizkušene izdelke:

Malinov sirup,

najskrbneje prirejen iz aromatiških gorskih malin, je izredno čist izdelek, neprekosljive kakovosti, pomešan z vodo da prijetno in žejo gasečo pijačo. Steklenica 1 kg sterilizirana, velja K 1.50, 1/2 kg steklenica K — 90, poštni zavoj, netto 3 kg, franko za-vojnina in poština K 5.60. Razpošilja se tudi v sodčkih po 10, 20, 40 in več kg.

Železnato vino

vsebuje za slabokrvne in ner-vozne osebe, blede in slabotne otroke lahko pre-bavljiv želez. izdelek. 1/2 lit. stekl. 2 K.

Tinktura za želodec

je želo-dec kre-pilno, tek vzbujajoče, prebavo in odprtje telesa pospešujoče sredstvo. 1 st. 20 v.

Naročila se točno izvrše proti povzetju.

„BIBE“

brezalkoholna pijača iz sadnega soka. Pomešana z vodo da prijetno, žejo gasečo ter redilno in za prebavne organe zdravo pijačo. Steklenica 1 K.

Tiskarna knjig in umetnin
A. Slatnar v Kamniku
se priporoča za vsakovrstna v njeno stroko spa-dajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerne.**„Monika“**

se imenuje z vso pravico kraljica vseh punčk. Ta krasna bebe-punčka je najlepše božično darilo in povzroči pri obdarovanem otroku radosten vsklik presenečenja. Bebe-punčka „Monika“ ima krasno glavo, prelepimi lasmi, in je kakor imenitna dama oblečena v čipke in svilo. Modern klobuk, spodnja obleka in čevlji izpopolnujejo čudovito opravo te punčke. Krasne oči male dame „Monika“ se premičejo, tako tudi njene roke in noge. A kljub temu nam je mogoče, to čudovito punčko, dokler je še kaj male zaloge, pošiljati po sledečih izredno nizkih cenah:

velikost 1. . . . K 3.—
2. . . . 4.60
3. . . . 6.80
4. . . . 8.50
krasotna velikost . . 10.20Dobiva se po povzetju pri razpošiljalnici **Henrik Weiss, Dunaj, XIV/3, Sechshauserstrasse 5/N.****Le „Zvezdna cikorija“**iz Prve jugoslovanske tovarne
za kavine surogate v Ljubljani**je pravi slovenski izdelek!****MARIBOR • Karčovin 138**
IVAN LAMPRECHT ML.

Zavod svetlobnega slikateljstva in tovarna teh potrebščin se priporoča za

izdelovanje slik in vseh fotografiranih potrebščin

posebno se opozarja na svetlobno občutljive plošče v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Najboljše delo, delu primerna cena!

Svoji k svojim!

Zahtevajte cenik!

PFAFF**šivalni stroji**

so najboljši

za družinsko uporabo. Šivajo, krpajo in vezejo. Neprekosljivi za obrtno nameno, šivajo naprej in nazaj. **I Kroglasto ležišče!**Glavni zastopnik
Fr. Tschinkel
Ljubljana • Kočevje
Mestni trg 9. v gradu. 56**Žene!**

Ako trpite na zastajanju krvi ali na podobnih bo-leznih, pišite pod naslovom: P. Ziervas, Kalk 245 pr-Köln ob Renu.

Nekaj izmed več sto zahvalnih pisem:

Gospa B. v W. piše: „Najtoplejša zahvala, Vaše sredstvo je učinkovalo že po 5 dneh.“

Gospa L. v M. piše: „Vaše izvrstno sredstvo bom vsakomur priporočala, ga meni ne sme nikdar zmanjkati.“

Arhitekt S. v M. piše: „Za izvrstno in točno po-strežbo moji ženi se Vam iskreno zahvaljujem. Učinek se je pokazal že po 3 dnevni vporabi popolnoma in vse se je izvršilo brez bolečin.“

Proti vposlatvi 1 marke (K 1.20, tudi v znamkah) razpošiljam knjigo: „Motenje perijode“ (Die Störungen der Periode) od dr. med. Lewis. Prospekt zastoj, poštino je plačati.

„Lira-kolesa“**Najboljši izdelek****Najnižje cene**

3 letno jamstvo. Pošlje se takoj na poskušnjo. Colnine pro-sto od avstr. razpošiljalnice. Cenik zastoj. Zastopniki se iščejo.

Rihard Ladewig, Prenzlau

(prov. Brandenburg), poštni predal šte. 235.

Podružnica v Spletju

Delniška glavica:

2,000.000 K

Rentni davek pla-čuje banka sama.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po 4 1/2 %Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“
po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Podružnica v Celovcu

Res. fond:

200.000 K

Rentni davek pla-čuje banka sama.

Odlikovana
v Parizu s častnim
križcem, diploma in
zlati medaljo.
Patentirana
v 30 državah.

Streha prihodnosti! Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Praktična! Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz
vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnin na Glincah
pri Ljubljani.

V najem se oddajo pripravni prostori za trgovino

v malem mestu, na lepem prostoru.
Več pove upravništvo „Našega Lista“.

Ne kupujte božičnih daril

preden niste videli mojega kataloga. Dobite ga
zastonj in poštne prosto od razpošiljalnice
Henr. Weiss, Dunaj XIV/3., Sechshauserstr. 5.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznjivo.

Edino pravi je le Thierry-jev balzam

z zeleno znamko z nuno.
12 malih ali 6 dvojnatih steklenic
ali 1 velika posebna steklenica
s patent. zamaškom K 5.—

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

za vse še tako zastarane rane, vnetja,
poškodbe itd. 2 lončka K 3.60.
Razpošilja le proti predplači ali
po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši
splošno znani in svetovno slavni.

Naročila je nasloviti na

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči za-
hvalnih pism zastonj in franko.

Pozornost vzbujajoča novost!

Poceni!

Na vsako
sprehodno
palico se
lahko
natakne

Praktično!

1 komad
samo 2 K,
3 komadi
5 K 50 v.

Daljnogled — 50 kratno povečanje.

Pošilja po povzetju: Henrik Weiss, Dunaj, XIV/3.,
Sechshauserstrasse 5/23. Naročite takoj to Vas bo razveselilo!

Steckenpferd- Lilijino mlečno milo

Bergmann & Co., Draždane in Dečín ob Labi

Je in ostane glasom vsak dan dohajajočih priznalic
najuspešnejše izmed vseh medicinskih mil zoper
pege, kakor tudi v doseg in ohranitev nežne,
mehke kože in rožne polti. Na prodaj komad po
80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, trgovinah
s parfumerijami in milom in v brivnicah.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvaž-
nejša knjiga o preoblagodarjenju z
otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja
diskretno proti 90 v. v avstr. poštini
znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296
Lindenstrasse. 50.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborno zalogo vsakovr-
stnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Registriran vzorec.

Bajna iluzija!

Oblastveno varovano.

Najlepši kras božičnega drevesca,

ki bi ga ne smela pogrešati nobena krščanska družina, je moje izboljšano
briljantno angel. zvonilo za božično drevo št. 1
popolnoma iz kovine s 5 pozlač. angelci, 30 cm visoko. Garantira se za funkcioniranje.

Pritrdi se lahko takoj na največje ali na naj-
manjše drevo s preprostim nasajenjem. Postav-
ljeno na mizo se rabi lahko tudi za namizno
zvonilo. Postavljeno na toplo peč funkcionira
tudi brez prižganih sveč.

Gorki zrak treh prižganih sveč vrti gonilno kolo,
nanje pritrjeni izboljšani jekleni betički pa udar-
jajo na troje zvoncev in blagovozno, srebrno-
čisto zvonjenje zadoni, mlado in staro prestavlja-
joč v božično blaženost. Kos stane s kartonom
in navodilom vred K 1.50.

3 kosi K 4.25, 4 kosi K 5.50, 6 kosov 8 K, 9 ko-
sov 12 K, 12 kosov 15 K, 24 kosov 29 K, 36 kosov
K 43.50, 50 kosov K 55.—, 100 kosov K 112.—.

Št. 2. Ravnotisto angelsko zvonilo za božično
drevesce, izvršeno veleelegantno in posebno fino
ponikljano, s sukanimi stebriči za zvonce in 3
prekrasno zarezanimi srebrnimi lametastimi rožami,
ki potem, ko so prižgane sveče, prekrasno od-
sevajo, kos s kartonom in navodilom vred 2 K.

3 kosi K 5.50, 4 kosi K 7.25, 6 kosov K 10.50, 9 ko-
sov K 15.50, 12 kosov K 20.25, 24 kosov K 39.50,
36 kosov K 57.50, 50 kosov K 77.50, 100 kosov K 150

Najnovejši stekl. nakit za božično drevesce.

12 kosov sort., skrbno zaviti v karton, po velik. in
izvršitvi po K —40, —60, —70, —80, 1.—, 1.20, 1.50,
2.—, 6 kos. v kartonu, po velik. in izvršitvi po K —75,
—90, 1.—, 1.20. Lameta, angeljski lasci, srebrni ali zlati,
kuvert K —10, žica za orehe 100 kosov K —20, ve-
rižice iz stekl. kroglice, 1 in pol do 2 metra dolge, po
velik. kroglice K —90, —95, 1.20, 1.40. Svečice 24
kosov v kartonu K —50, večje, 15 kosov v kartonu
K —58, držajci za sveče, tucat K —50.

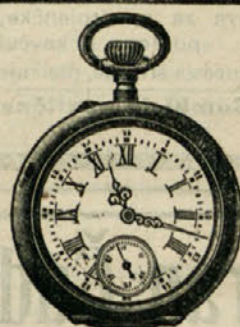
Vsak p. n. kupec, ki od 1. sept. do
Božična nagrada. 30. nov. pismeno naenkrat naroči za
najmanj 40 K blaga, dobi zastonj za božično nagrado
alarmno budilko št. 4343 s po noči svetlečim se kazalnikom in pa koledar za l. 1908.

Zamena dovoljena ali denar nazaj, torej brez rizika!

Pošilja se po povzetju ali denar naprej. Najpripravneje se naroča na odrezku po-
štne nakaznice. Neobhodno je potrebno, da se pri naročitvi opomni, ali naj se pošlje
blago po povzetju ali če je denar odposlan po nakaznici. Tudi je v korist vsakemu
naročitelju, da naroči, čim le mogoče, blago že pred 15. decembrom, ker pošta
po 15. decembru zaradi hudega nalaga ne more dostavljati tako hitro, kakor ob
navadnem času. — Naslavljaite naročbe zatorej pravočasno na naslov:

Prva tvornica za ure v Mostu, **Jan Konrad** c. in kr. dv. dobav. v Mostu št. 1945 na Češkem.

Zahtevajte moj najnovejši glavni katalog s 3000 slikami, ki vam ga takoj pošljem zastonj in poštne prosto.

5 kron

pristna Roskopf patentna
remontoirka na sidro švi-
carskega sist. z masivnim
solidnim švic. kolesjem na
sidro in zaščito za gonilno
vzmet, pristno nikl. okrožje
z varstv. plombo in šarnir-
skim pokrovom, ovalnim
robom, 36 ur idoča (ne gre
samo 12 ur), okrašeni in
pozlač. kazalci, najnatanč-
nejše reguliranje in 3letni
garancijski list, kom. 5 K,
3 kom. 14 K. S sekundnim
kazalcem 6 K, 3 kosi 17 K.

Bogata izbira v mojem glavnem katalogu.

Št. 7223. Denarnica iz
enega kosa, svetlorjava,
safran, mnogo prostora za
drobiž, 4 predeli, notranja
zapora na vzmet, niklj. zu-
nanja zapora, 9 cm dolg.
6 cm šir. K 1.50.

Št. 7202. Cena dobra de-
narnica iz enega kosa mo-
čnega, gladkega usnja zga-
nena, 1a zaklopci iz go-
vedine, 4 predeli in vizitje,
3 zapore, 9 cm dol., 6 cm šir.
K 1.35. Boljše denarnice
po K 1.85, 2.10, 2.80, 3.10,
3.50, 3.80, 4.20, in više.

Prosim, zahtevajte katalog.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena
leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena
leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zadružne zveze“ v Celju

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic
obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada
št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 11,060.929-20

Upravno premoženje kmetske
posojilnice 31. dec. 1906
K 11,325.728-62.

Denarni promet
K 50,486.935-14

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na
menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Priporočila:

Svilnato blago, baržuni, pliši in fenciče.
Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovrtniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovrtniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.
Pozamenterija, porte in žnore, resice, krepice in žnore za tapetnike.

Krepi in flori za žalovanje.

Zlate in srebrne resice, čipke in žnore.

Serpe iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlače, otroške perile in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Priporočila:

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venc.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modreci in potrebščine za modrece.

Glave rokavice in rokavice za uniformirance, pletene, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Razna narodna pletena in vezena ročna dela.

Priporočila:

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovrtniki, zapestnice, naprsnike in žepne rute.

Pravo jagrovo normalno perilo, tricot srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in pasovi za šport.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meča, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrtniki, ovrtni roboi.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne.

Jaz razpošiljam po povzetju od K 12-50 jedno krasno dobro in moderno opravo, katera obstoji iz sledečih stvari: jedna fina bela ali barvasta srajca št. 2 — jedne dobre spodnje hlače, jedna lepa spalna srajca, 1 ovrtnik po želji, 1 krasno kravato, 1 par trpežnih nogavic, 1 močno brisalko, 1 izvrstne naramnice, 3 dobre žepne rute, vse v eni škatulji lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Kar ne ugaja, vrnem denar nazaj.

Fran Čuden

v Ljubljani — v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovca z zlatino in srebrnino. Eksport.

Ceniki zastoj in poštne prosti.

Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Schneider & Verovšek

Trgovina z železnino in stroji na debelo in na drobno.

Ljubljana, Dunajska cesta 16

priporočila se za dobavo železnine vse vrste, zlasti: orodje, stroje in motorje za roko-delce, okove vse vrste za stavbe in po-hištvo, traverze, cement itd. Opozarjava na hitro in točno postrežbo! Nizke cene!

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-čistilno sredstvo!

SEYDLIN

Izdelovatelj

O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar, ul. 7

Dobi se povsod

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporočila

elegantne obleke po meri

~ iz pristnega angleškega blaga. ~

Priporočila svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporočila:

Kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom (na staro mero) K 8-20, s poštnino 10 v. več.

Kubična računica

(II. natis) cena 1 K, po pošti 10 v. več.

Nova kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom, po novi decimalni ali meterski meri. V pla-

tno vezana 5 K, po pošti 20 v. več.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, največjo zalogo preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA

V LJUBLJANI

na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnotam zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojico, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Velika zaloga zlatih in srebrnih žepnih ur, stenskih ur, vsakovrstnih optičnih predmetov. Zlatnine in srebrnine. ~ Cene nizke.

Cenovniki zastoj in franko.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otroških čevljev

iz najboljših tovarov, domačih in tujih.

Turistom priporočila pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporočila: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte

povsod

„Naš List“

— Ustanovljeno leta 1832. —

Priznano najboljša **oljnate barve**

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino,

razpošilja po nizkih cenah

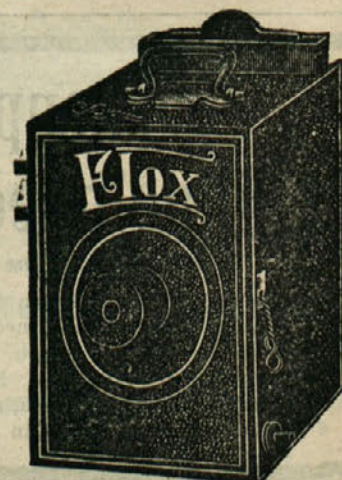
Adolf Hauptmann

v Ljubljani

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

„Flox“

je fotografski aparat, s katerim lahko fotografira vsakdo brez da bi se prej kaj učil. S tem aparatom se napravljajo podobe v velikosti 5x7 cm in stane eleganten s kompletno opremo in navo dilon samo K 6.—. Razpošilja po povzetju H. Weiss, Dunaj, XIV/3. Sechshauserstrasse 5/110.

Prodajana debelo.

Prodajana drobno.